

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie
en Bescherming op het Werk

Advies nr. 210 van 20 april 2018 over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van titel 1. Chemische agentia van boek VI.- Chemische, kankerverwekkende en mutagene agentia van de codex over het welzijn op het werk, wat het gebruik van vrij kristallijn siliciumdioxide betreft

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij brief van 27 juli 2017 van de Minister van Werk, werd de Hoge Raad PBW uitgenodigd zijn advies te formuleren betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van titel 1. Chemische agentia van boek VI.- Chemische, kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia van de codex over het welzijn op het werk, wat het gebruik van vrij kristallijn siliciumdioxide betreft.

Het ontwerp van koninklijk besluit werd op 12 september 2017 aan het uitvoerend bureau voorgelegd (PPT/PBW – D200 – BE 1222) en er werd beslist een CAH D200 op te richten.

De CAH D200 kwam samen op 21 november 2017.

De sociale partners van het uitvoerend bureau hebben op 27 maart 2018 beslist om het ontwerp van koninklijk besluit voor advies voor te leggen op de eerstvolgende voltallige vergadering van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk van 20 april 2018 (PPT/PBW – D200 - 692).

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk heeft zijn advies geformuleerd tijdens de plenaire vergadering van 20 april 2018.

Toelichting:

In het huidige artikel VI.1-35, §1 van de codex over het welzijn op het werk is het verboden bij straalbewerkings- en ontzandingswerkzaamheden zand of andere korrels te gebruiken die meer dan 1% vrij “kristallijn” siliciumdioxide bevatten.

Dit verbod is niet van toepassing wanneer de straalbewerkings- en ontzandingswerkzaamheden onder welbepaalde voorwaarden plaatsvinden in hermetisch gesloten lokalen, cabines of installaties (art. VI.1-35, §2). Daarnaast kan de minister van Werk een vergunning geven voor het uitvoeren van straalbewerkings- en ontzandingswerkzaamheden in open lucht, voor de behandeling van aanzienlijke oppervlakten of vaste constructies (art. VI.1-35, §3). In de ministeriële besluiten, waarmee deze vergunningen verleend worden, worden een aantal concrete preventie maatregelen opgelegd, evenals de verplichting om de werknemers die de werken uitvoeren aan te werven met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd.

Een inspectie campagne van het Laboratorium voor Industriële Toxicologie bracht aan het licht dat het klassieke ‘droog zandstralen’ met kwartzand (dat aanleiding geeft tot een hoge blootstelling aan kwarts), nog zeer weinig gebruikt wordt. De bedrijven zijn in grote mate overgeschakeld op een gecombineerd gebruik van andere straalmiddelen en water, waarbij de blootstelling aan de inadembare fractie kwarts aanzienlijk lager is dan bij ‘droog zandstralen’. Voor andere toepassingen dan opper-

vlaktereiniging in open lucht bestaan er methoden waarbij geen kwartshoudende straalmiddelen gebruikt worden.

Dit ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel de bepalingen het artikel VI.1-35 als volgt aan te passen:

- straalbewerkings- en ontzandingswerkzaamheden met gebruik van zand of andere korrels die meer dan 1 % vrij kristallijn siliciumdioxide bevatten, blijven verboden;
- op dit verbod wordt een uitzondering gemaakt voor het gebruik van “straalbewerkingsprocédés met inherent watergebruik” in open lucht, indien substitutie door een minder gevaarlijk procedé technisch onmogelijk is. Hieruit volgt dat “droog zandstralen” met korrels die meer dan 1% vrij kristallijn siliciumdioxide bevatten volledig verboden wordt, ook in afgesloten systemen;
- het vergunningensysteem voor het uitvoeren van straalbewerkings- en ontzandingswerkzaamheden in open lucht wordt afgeschaft.

De bijkomende concrete preventiemaatregelen, opgelegd door de ministeriële besluiten waarmee de vergunningen verleend werden, werden niet in artikel VI.1-35 overgenomen, omdat zij volgen uit de bepalingen van de titels 1 en 2 van boek VI.- Chemische, kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia van de codex over het welzijn op het werk. Ter compensatie hiervoor zal er door het Laboratorium voor Industriële toxicologie een document met richtlijnen voor straalbewerkings- en ontzandingswerkzaamheden worden opgesteld. Ook de verplichting om de werknemers die deze werken uitvoeren aan te werven met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd werd niet overgenomen.

II. ADVIES VAN DE HOGE RAAD VAN 20 APRIL 2018

De Hoge Raad PBW geeft een unaniem advies betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging tot wijziging van titel 1. Chemische agentia van boek VI.- Chemische, kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia van de codex over het welzijn op het werk, wat het gebruik van vrij kristallijn siliciumdioxide betreft.

Betreffende vrij kristallijn siliciumdioxide

De sociale partners van de Hoge Raad zijn het unaniem eens dat in paragraaf 1 het woord “kristallijn” wordt ingevoegd tussen de woorden “meer dan 1% vrij” en de woorden “siliciumdioxide bevatten”.

Betreffende het totaal verbod op droog straalbewerkings- en ontzandingswerkzaamheden in open lucht

De sociale partners van de Hoge Raad zijn het unaniem eens met het totaal verbod op droog straalbewerkings- en ontzandingswerkzaamheden in open lucht waarbij zand of andere korrels worden gebruikt die meer dan 1% vrij kristallijn siliciumdioxide bevatten.

Betreffende de afschaffing van vergunningsplicht bij het gebruik van kristallijn siliciumdioxide

De gemotiveerde uiteenzetting van de administratie heeft aangetoond dat er een significante evolutie is waar te nemen inzake de werkmethodes bij de activiteit van het zandstralen. Hierdoor werden de gezondheidsrisico's voor dit soort activiteit aanzienlijk verminderd.

De sociale partners van de Hoge Raad kunnen bijgevolg instemmen met het voorstel tot opheffing van de vergunningsplicht voor de activiteit van zandstralen.

Niettemin zijn zij van oordeel dat een onoordeelkundig toepassen van zandstraalactiviteiten aanleiding kan geven tot ernstige gezondheidsrisico's.

Op basis van deze bezorgdheid en, in ondergeschikte orde, om de deloyale concurrentie in deze activiteitensector tegen te gaan, vragen de sociale partners om de werkzaamheden van zandstralen in kaart te brengen aan de hand van een administratief eenvoudige en voorafgaandelijke melding.

Hierdoor zullen de inspectiediensten van de AD TWW en de welzijnsadviseurs van Constructiv de mogelijkheid hebben om toezicht te houden op de bedoelde werkzaamheden en kunnen eventueel adviserend, controlerend en sanctionerend optreden.

Hiertoe zal naast de reeds bestaande verplichte melding voor asbestwerken via de elektronische 30bis melding (wet van 27.06.1969 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders) een bijkomend vakje “zandstralen” toegevoegd worden.

Betreffende de duurzame relatie tussen werkgever en werknemer

Bij de werkzaamheden waarvan sprake in het ontwerp van koninklijk besluit is er een risico op blootstelling aan de kankerverwekkende stof kristallijn siliciumdioxide, afkomstig van ofwel het straalmiddel ofwel van het bestraalde oppervlak.

In het kader van de welzijnsreglementering heeft dit een aantal verplichtingen tot gevolg met betrekking tot de bescherming van de betrokken werknemers:

- uersterkte informatie- en opleidingseisen: het correct volgen van instructies, werkmethodes en het juist gebruik van collectieve bescherming en verplichte PBM's is noodzakelijk om de blootstelling zo laag als technisch mogelijk te houden;
- wat het gezondheidstoezicht betreft, is voorafgaand aan de tewerkstelling, jaarlijks en mogelijk na de stopzetting van de blootstelling een gezondheidstoezicht vereist. Op basis van dit gezondheidstoezicht geeft de arbeidsgeneesheer advies over de preventiemaatregelen en de te gebruiken PBM's. Het gezondheidsdossier moet 40 jaar bijgehouden worden na de stopzetting van de blootstelling, de werknemer heeft toegang tot de inhoud van dit gezondheidsdossier, enz.

Deze belangrijke verplichtingen zijn moeilijk in de praktijk te brengen wanneer er geen duurzame relatie bestaat tussen de betrokken werknemers en hun werkgever.

De sociale partners van de Hoge Raad stellen echter vast dat door de opheffing van de vergunningsplicht ook automatisch de voorwaarde vervalt om deze werkzaamheden enkel te laten uitvoeren door werknemers met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur.

Zonder zich te willen beperken tot deze vorm van arbeidsovereenkomst, vragen de sociale partners van de Hoge Raad toch dat de relatie tussen de werknemer en werkgever op zodanige wijze wordt vastgesteld dat zij voldoende garanties biedt om te kunnen voldoen aan bovenstaande eisen inzake vorming/opleiding en gezondheidstoezicht.

Wanneer voor zandstraalactiviteiten beroep gedaan wordt op externe arbeidskrachten heeft de gebruiker de volgende verplichtingen:

- 1°. de aannemer, onderaannemer, zelfstandige of het uitzendkantoor weren van wie hij kan weten dat deze de veiligheids-, opleidings- en gezondheidsverplichtingen niet nakomen of niet de nodige bekwaamheid en expertise hebben voor dit soort activiteiten;
- 2°. ingeval de aannemer, onderaannemer, zelfstandige of het uitzendkantoor de verplichtingen inzake veiligheid en gezondheid niet of gebrekkig naleeft, moet de gebruiker er voor zorgen dat de nodige maatregelen getroffen worden om de onveilige en ongezonde werkomstandigheden te doen ophouden, eventueel op kosten van de externe dienstverlener.

Betreffende een sensibilisatiecampagne

De sociale partners van de Hoge Raad stellen voor om een sensibilisatiecampagne rond de blootstelling aan kristallijn siliciumdioxide uit te werken en te voeren.

Met als doel de sensibilisatie van werkgevers en werknemers door onder andere het verspreiden van goede praktijkvoorbeelden, de te nemen maatregelen en de mogelijke vervangproducten en -technieken (cr. Torbosysteem).

Betreffende duidelijke definities

De sociale partners van de Hoge Raad wijzen op het feit dat ze nood hebben aan een duidelijke definitie van “vrij kristallijn siliciumdioxide” en gevalideerde meetmethodes om de blootstelling van de werknemers te evalueren (bij voorkeur volgens internationale normen).

III. BESLISSING

Overmaken van het advies aan de Minister van Werk.